

Sygn. akt II Ca 215/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Dorota Modrzewska-Smyk

Sędzia Sądu Rejonowego Aneta Gajewska (del.)

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Krystyna Melchior

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2018 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa P. P.

przeciwko Funduszowi (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 29 marca 2017 roku, sygn. akt (...)

I. oddala apelację;

II. zasądza od P. P. na rzecz Funduszu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

III. przejmuje na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną część opłaty od apelacji.

Sygn. akt II Ca 215/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 marca 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie:

1. pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w L. w dniu 30 kwietnia 2010 roku w sprawie o sygnaturze (...), zaopatrzonej w klauzulę wykonalności w dniu 30 czerwca 2010 roku, w części dotyczącej odsetek ustawowych od kwoty 44 048,86 zł, liczonych od dnia 5 czerwca 2010 roku do dnia 2 września 2011 roku – w stosunku do P. P.;

2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądził od powoda P. P. na rzecz pozwanego Funduszu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością kwotę 2 666,20 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazał pobrać od pozwanego Funduszu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ma rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie kwotę 120,30 zł tytułem częściowej opłaty od pozwu;

5. przejął na Skarb Państwa – Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie kwotę 1 082,70 zł tytułem części opłaty od pozwu, od której powód został zwolniony (wyrok k. 234-234v).

Sąd Rejonowy poczynił następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 25 lutego 2009 roku Fundusz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością udzielił (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie umowy nr (...) pożyczki w kwocie 52 499 zł. W celu zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z umowy strony zawarły w dniu 25 lutego 2009 roku umowę przeniesienia własności rzeczy ruchomych, na mocy której (...) Spółka z o. o. przeniósł na Fundusz (...) Spółkę z o. o. własność urządzeń o łącznej wartości 110 000 zł, zatrzymując przedmiot przewłaszczenia do bezpłatnego używania do czasu otrzymania od Funduszu M. pisemnego wezwania do wydania przedmiotu w związku z niespłaceniem całości lub części wierzytelności. Zabezpieczeniem spłaty przedmiotowej pożyczki był również weksel własny wystawiony w dniu 25 lutego 2009 roku przez (...) Spółkę z o. o., w imieniu której działała J. S. i poręczony solidarnie przez A. S., I. S., J. S. i P. P.. Wobec niespłacenia pożyczki przez (...) Spółkę z o. o. Fundusz (...) Spółka z o. o. w dniu 17 marca 2010 roku uzupełnił weksel in blanco i przedstawił do wykupu, a następnie, wobec niewykupienia weksla, złożył przeciwko poręczycielom wekslowym pozew w postępowaniu nakazowym.

W dniu 29 marca 2010 roku została ogłoszona upadłość (...) Spółki z o. o. W toku postępowania upadłościowego w sprawie (...) Fundusz (...) Spółka z o. o. nie zgłosiła wobec upadłego żadnych wierzytelności i nie uzyskała zaspokojenia wierzytelności wynikającej z zawartej umowy pożyczki.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 30 kwietnia 2010 roku w sprawie (...) A. S., I. S., J. S. i P. P. zostali zobowiązani solidarnie do zapłaty na rzecz Funduszu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością kwoty 44 048,86 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 marca 2010 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 568 zł kosztów postępowania. Nakaz zapłaty został doręczony P. P. osobiście w dniu 20 maja 2010 roku. Wobec niezaskarżenia nakazu przez P. P. uprawomocnił się on w dniu 5 czerwca 2010 roku, zaś klauzula wykonalności została mu nadana w dniu 30 czerwca 2010 roku.

W dniu 13 listopada 2013 roku wobec zakończenia postępowania upadłościowego (...) Spółka z o. o. została wykreślona z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

W oparciu o w/w tytuł wykonawczy wierzyciel Fundusz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w dniu 2 września 2014 roku złożył do Komornika Sądowego Jerzego Pietrasiuka wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko J. S., A. S., I. S. i P. P. następujących należności: kwoty 44 048,86 zł należności głównej, kwoty 18 579,05 zł odsetek ustawowych od kwoty głównej naliczonych do dnia sporządzenia wniosku, kosztów procesu w kwocie 568 zł oraz dalszych odsetek ustawowych od należności głównej liczonych od dnia następnego po dniu sporządzenia wniosku do dnia zapłaty. W dniu 2 września 2014 roku Komornik zawiadomił P. P. o wszczęciu postępowania egzekucyjnego celem wyegzekwowania kwoty 44 048,86 zł, odsetek w kwocie 25 462,65 zł liczonych do dnia 2 września 2014 roku oraz kosztów procesu 568 zł a także kosztów egzekucyjnych. Postępowanie prowadzone jest pod sygnaturą (...).

W toku tego postępowania wyegzekwowano od dłużnika P. P. w oparciu o w/w tytuł wykonawczy i przekazano wierzycielowi łącznie kwotę 22 282,36 zł, w tym: kwotę 20 716,21 zł odsetek ustawowych liczonych od 25 marca 2010 roku, 568 zł kosztów procesu, 900 zł kosztów zastępstwa w egzekucji i 98,15 zł spłaty zaliczki na wydatki.

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dowodów ustalił powyższy stan faktyczny, podkreślając, że jest on co do zasady niesporny.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo powoda o pozbawienie wskazanego wyżej tytułu wykonawczego w całości za zasadne jedynie w zakresie dotyczącym części odsetek ustawowych za opóźnienie.

Sąd pierwszej instancji powołał się na treść art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. i podniósł, że powód początkowo domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w części podnosząc zarzut przedawnienia roszczeń odsetkowych

objętych tytułem, a następnie zmienił żądanie pozwu i domagał się pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości, podnosząc zarzut nieistnienia zobowiązania objętego tytułem wykonawczym. Nowy zarzut powód uzasadniał obiektywną możliwością zaspokojenia i rozliczenia wierzytelności pozwanej wobec dłużnika głównego (...) Spółki z o. o. z przedmiotu przewłaszczenia o wartości przenoszącej wartość zobowiązania, wydaniem tytułu wykonawczego w oparciu o weksel in blanco wypełniony po wygaśnięciu uprawnienia do jego wypełnienia, tj. po ogłoszeniu upadłości dłużnika głównego oraz wygaśnięciem zobowiązania dłużnika głównego (...) Spółki z o. o. wobec ogłoszenia upadłości, a następnie prawomocnego jej zakończenia i wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Sądowego, co zdaniem powoda skutkuje niemożnością egzekwowania wierzytelności wobec dłużnika P. P. jako poręczyciela wekslowego.

Sąd Rejonowy podniósł, że wobec treści art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. zarzuty powoda odnośnie nieistnienia egzekwowanej wierzytelności z uwagi na możliwość zaspokojenia się pozwanej i rozliczenia jej wierzytelności wobec dłużnika głównego (...) Spółki z o. o. z przedmiotu przewłaszczenia w oparciu o umowę z dnia 25 lutego 2009 roku oraz zarzuty w istocie kwestionujące prawidłowość wypełnienia weksla in blanco, w oparciu o który został wydany nakaz zapłaty, nie mogą być w toku niniejszego postępowania badane. Powód odebrał osobiście w dniu 20 maja 2010 roku nakaz zapłaty (tytuł egzekucyjny), wydany w dniu 30 kwietnia 2010 roku, wraz z odpisem pozwu i załączników. Powód mógł i powinien wspomniane okoliczności powoływać w toku postępowania, składając zarzuty od nakazu zapłaty. Nie są to okoliczności nowe, powstałe po wydaniu tytułu wykonawczego.

Sąd Rejonowy podkreślił, że tytułem egzekucyjnym, którego dotyczy powództwo, jest prawomocny nakaz zapłaty, chroniony powagą rzeczy osądzonej.

Jeśli zaś chodzi o okoliczność w postaci nieistnienia egzekwowanej wierzytelności z uwagi na możliwość zaspokojenia się pozwanego i rozliczenia jego wierzytelności wobec dłużnika głównego (...) Spółki z o. o. z przedmiotu przewłaszczenia w oparciu o umowę z dnia 25 lutego 2009 roku oraz wygaśnięcia zobowiązania dłużnika głównego (...) Spółki z o. o. wobec ogłoszenia upadłości, a następnie prawomocnego jej zakończenia i wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Sądowego w 2013 roku, również one nie mogły skutkować pozbawieniem wykonalności tytułu wykonawczego w oparciu o art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd Rejonowy podkreślił, że zdarzenia skutkujące uwzględnieniem powództwa przeciwegzekucyjnego dotyczącego orzeczenia sądowego muszą nastąpić po powstaniu tytułu egzekucyjnego. Powództwa tego nie można uważać za środek odwoławczy, czy też za nadzwyczajny środek zaskarżenia. Z tych też względów Sąd Rejonowy oddalił wnioski dowodowe strony powodowej, które miały służyć ocenie prawidłowości czynności podejmowanych przez Fundusz (...) Spółkę z o. o. a związanych z wypowiedzeniem umowy pożyczki, wezwaniem do zapłaty poręczycieli, wypełnieniem weksla i przedstawieniem go do wykupu. Odnośnie natomiast podnoszonego przez powoda zarzutu nieistnienia egzekwowanej wierzytelności (w odniesieniu do umowy przewłaszczenia z dnia 25 lutego 2009 roku) Sąd pierwszej instancji uznał, że strona powodowa nie wykazała, aby po wydaniu tytułu wykonawczego pozwany Fundusz (...) Spółka z o. o. zaspokoił swoje roszczenia wynikające z umowy pożyczki zawartej w dniu 25 lutego 2009 roku z przedmiotów przewłaszczenia. Nie ulega wątpliwości, że Fundusz (...) Spółka z o. o. stał się na podstawie zwartej w dniu 25 lutego 2009 roku umowy przewłaszczenia właścicielem przewłaszczonych maszyn o wartości przewyższającej wartość wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki. Zaspokojenie wierzyciela z przewłaszczonej rzeczy następuje jednak nie z chwilą gdy nabywa on własność rzeczy, bo to ma miejsce w momencie zawarcia umowy, tylko z chwilą, gdy podejmie czynności prowadzące do zaspokojenia się z rzeczy w celu umorzenia w całości lub w części zabezpieczonej wierzytelności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2011 roku, V CSK 360/10). W aktach sprawy brak jest dowodów świadczących o podjęciu przez Fundusz (...) Spółkę z o. o. jakichkolwiek czynności prowadzących do zaspokojenia się z przewłaszczonych rzeczy, o powyższym nie świadczy również bierność wierzyciela w postępowaniu upadłościowym prowadzonym wobec (...) Spółki z o. o. Brak jest dowodów, by pozwany wzywał dłużnika (...) Spółkę z o. o. do wydania przedmiotu przewłaszczenia i aby przedmiotowe maszyny kiedykolwiek znalazły się w dyspozycji wierzyciela, zaś nie zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym wynikało z faktu, że pozwany dysponował innymi zabezpieczeniami wierzytelności, w tym poręczeniami wekslowymi. Nadto, zgodnie z § 12 umowy przewłaszczenia zaspokojenie Funduszu w sposób określony w umowie nie wykluczało innych możliwości realizacji roszczeń, a w przypadku ustanowienia innych zabezpieczeń spłaty zabezpieczonej wierzytelności o zakresie i kolejności realizacji

zabezpieczenia decydować miał pozwany. Powód nie udowodnił zatem, że pozwany zaspokoił w całości swoją wiarygodność z przedmiotów przewłaszczenia po wydaniu tytułu wykonawczego.

Sąd pierwszej instancji stwierdził również, że nie ma podstaw do przyjęcia, że na skutek ogłoszenia upadłości wobec dłużnika głównego (...) Spółki z o. o., a następnie prawomocnego zakończenia postępowania upadłościowego i wykreślenia tej spółki z Krajowego Rejestru Sądowego w 2013 roku doszło do wygaśnięcia zobowiązania dłużnika (...) Spółki z o. o., a tym samym do wygaśnięcia zobowiązania P. P. jako poręczyciela wekslowego. W świetle stanowiska doktryny i judykatury nie ulega wątpliwości, że utrata bytu prawnego przez wystawcę weksla in blanco nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania wekslowego poręczyciela, a taka właśnie sytuacja miała dokładnie miejsce w niniejszej sprawie (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 roku, II CSK 360/08).

Sąd Rejonowy uwzględnił natomiast powództwo w zakresie uznanym przez pozwanego, dotyczącym odsetek ustawowych za okres od 5 czerwca 2010 roku do 2 września 2011 roku.

Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę na dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu określony w art. 125 § 1 k.c., który ma zastosowanie do stwierdzonych wyrokami roszczeń o odsetki za opóźnienie wymagalnych w dacie uprawomocnienia się orzeczenia, zaś trzyletniemu przedawnieniu ulegają natomiast stwierdzone wyrokami roszczenia o odsetki za opóźnienie należne i wymagalne po dniu uprawomocnienia się wyroku.

Tym samym nie uległy przedawnieniu odsetki ustawowe zasądzone w nakazie zapłaty z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia 4 czerwca 2010 roku włącznie, gdyż dziesięcioletni termin ich przedawnienia został przerwany złożonym w dniu 2 września 2014 roku wnioskiem egzekucyjnym (art. 124 § 1 k.c. i art. 123 § 1 pkt 1 k.c.).

Nie uległy też przedawnieniu odsetki ustawowe za okres po dniu 2 września 2011 roku, gdyż trzyletni termin ich przedawnienia został przerwany złożonym w dniu 2 września 2014 roku wnioskiem egzekucyjnym.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd Rejonowy uzasadnił art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz art. 100 k.p.c. Powód wygrał sprawę w około 10 %, przegrał zaś w około 90 % i w takiej części winien ponieść koszty procesu. Na koszty procesu poniesione przez stronę powodową w łącznej kwocie 5 891 zł składały się: 3 600 zł kosztów zastępstwa procesowego, 17 zł kosztów opłaty od pełnomocnictwa, 1 274 zł opłaty od pozwu oraz 1 000 zł opłaty od rozszerzonego powództwa. Na koszty procesu poniesione przez stronę pozwaną w łącznej kwocie 3 617 zł składały się: 3 600 zł kosztów zastępstwa procesowego i 17 zł kosztów opłaty od pełnomocnictwa. Suma kosztów procesu wyniosła 9 508 zł, powód powinien ponieść 90 % tej kwoty, a zatem zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielania powinien zwrócić pozwanemu różnicę pomiędzy kosztami poniesionymi, a kosztami które powinien ponieść. Sąd Rejonowy nie uwzględnił przy tym wniosku strony pozwanej o obciążenie powoda w całości kosztami procesu z uwagi na uznanie powództwa przy pierwszej czynności, bowiem pierwszą czynnością pozwanego była odpowiedź na pozew, w której domagał się oddalenia powództwa w całości.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd Rejonowy obciążył pozwanego kwotą 120,30 zł tytułem części opłaty od rozszerzonego powództwa, od której powód został zwolniony, w pozostałej części przejął tę opłatę na Skarb Państwa.

*

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w części, tj. w punktach 11. i 3. wyroku.

Zaskarżonemu orzeczeniu powód zarzucił:

1. nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd instancji poprzez pominięcie ustaleń oraz niezasadne pominięcie wniosków dowodowych powoda, zmierzających do wykazania zgłoszonych i uzasadnionych zarzutów, w tym w szczególności nieistnienia wiarygodności w kwocie objętej tytułem wykonawczym, tj. należności głównej w kwocie 44 048,86 zł oraz odsetek ustawowych objętych przedmiotowym tytułem wykonawczym, z uwagi na zaspokojenie roszczeń

strony pozwanej na podstawie umowy przewłaszczenia zawartej w dniu 25 lutego 2009 roku z jej dłużnikiem osobistym (...) Spółką z o. o. w J.; pominięcie faktu, iż po wydaniu tytułu wykonawczego wobec powoda spółka ta, po przeprowadzeniu postępowania upadłościowego pod sygn. akt (...), uległa wykreśleniu z rejestru już po wystawieniu tytułu wykonawczego, tj. w dniu 13 listopada 2013 roku, a pozwany wobec zawartej umowy przewłaszczenia rzeczy należących do dłużnika osobistego nie zgłaszał roszczeń o zaspokojenie tej wierzytelności dochodzonej od powoda;

2. naruszenie przepisów postępowania, w tym art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stanowiącego podstawę prawną pozwu, a także przepisów dotyczących przedmiotu dowodzenia w niniejszej sprawie (art. 227 k.p.c.) oraz dowolnej a nie zgodnej z regułami procesowymi oceny zgłoszonych i dostępnych w sprawie dowodów; niezasadne oddalenie wniosków dowodowych dłużnika zmierzających do wykazania jego praw oraz zasadności zarzutu wygaśnięcia wierzytelności objętej tytułem wykonawczym;

3. naruszenie przepisów prawa materialnego, w tym także zasady swobody kontraktowej oraz warunków umownych określonych przez strony umowy pożyczki o nr (...) z dnia 25 lutego 2009 roku, niezasadne pominięcie przez Sąd przyjętych praw i obowiązków strony pozwanej w zakresie rozliczenia zobowiązań wynikających z umowy o pożyczkę, opartych na posiadanych zabezpieczeniach rzeczowych i objętych umową przewłaszczenia z dnia 25 lutego 2009 roku zawartej pomiędzy Funduszem (...) Spółką z o. o. a (...) Spółką z o. o.

Powód domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części oraz przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Apelujący wniósł także o dopuszczenie pominiętych przez Sąd pierwszej instancji dowodów w postaci:

a) kart postępowania sądowego w sprawie (...) Sądu Rejonowego w Lublinie – postępowania upadłościowego wobec (...) Spółki z o. o. zawierających prawomocne orzeczenia Sądu kończące to postępowanie w celu wykazania okoliczności, w jakich doszło do prawomocnego zakończenia upadłości oraz zakończenia i wykreślenia tej spółki z rejestrów sądowych;

b) kart postępowania sądowego w sprawie (...) na okoliczność ustalenia czynności oraz ich skutków prawnych podejmowanych wobec powoda jako poręczyciela z tytułu udzielonej (...) Spółce z o. o. pożyczki;

c) dokumentów złożonych do akt sprawy w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji w postaci: umowy o pożyczkę z dnia 25 lutego 2009 roku, wypowiedzenia tej umowy wobec spółki oraz poręczycieli wekslowych, zawiadomienia o wypełnieniu weksla, wezwań do zapłaty z weksla do poręczycieli, umowy przewłaszczenia z dnia 25 lutego 2009 roku na okoliczność wykazania zasadności zarzutu wygaśnięcia wierzytelności objętej tytułem wykonawczym oraz nieprawidłowości czynności podejmowanych przez stronę pozwaną wobec powoda w tym postępowaniu po wystawieniu tytułu wykonawczego (apelacja k. 252-255).

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji powoda oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych (odpowiedź na apelację k. 294-297).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Rozpoznając sprawę w granicach zaskarżenia Sąd Okręgowy stwierdza, że Sąd Rejonowy poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne i ocenił dowody zgodnie z dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia za własne.

Podzielić także – co do zasady – należy ocenę prawną Sądu pierwszej instancji, jaka doprowadziła Sąd Rejonowy do konkluzji, iż brak jest przesłanek do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w części wykraczającej poza prawomocne i niezaskarżone rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1. wyroku Sądu pierwszej instancji.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu nierozpoznania istoty sprawy, jako najdalej idącego, trzeba wskazać, że nie był on uzasadniony. Uchybienia tego powód błędnie upatrywał w odmowie przeprowadzenia przez Sąd pierwszej instancji zawnioskowanych dowodów, zmierzających do wykazania nieistnienia wierzytelności w kwocie objętej tytułem wykonawczym z uwagi na zaspokojenie roszczeń strony pozwanej na podstawie umowy przewłaszczenia oraz pominięcie, iż (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością już po wydaniu tytułu wykonawczego uległa wykreśleniu z rejestru po przeprowadzeniu postępowania upadłościowego, a pozwany wobec zawarcia umowy przewłaszczenia nie zgłaszał roszczeń o zaspokojenie wierzytelności.

Treść powyższego zarzutu wskazuje, iż w istocie apelujący zarzucił Sądowi Rejonowemu niewyjaśnienie okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, nie zaś nierozpoznanie istoty sprawy.

Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi zaś między innymi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony. Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się na podstawie analizy zgłoszonych żądań i przepisów prawa materialnego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie nie doszło do nierozpoznania istoty sprawy. Powód swoje żądanie wywodził z przepisu art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. oraz podniesionych zarzutów mających uzasadniać pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. W tym zakresie sprawa została rozpoznana przez Sąd pierwszej instancji, który odniósł się do podniesionych przez powoda zarzutów.

Kwestia nierozpoznania okoliczności faktycznych, na skutek pominięcia zawnioskowanych przez powoda dowodów, może być natomiast rozpoznawana pod kątem podniesionego w dalszej części apelacji zarzutu naruszenia art. 227 k.p.c. Trzeba tu zwrócić uwagę, iż sam przepis art. 227 k.p.c. nie może być przedmiotem naruszenia sądu, ponieważ nie jest on źródłem obowiązków, ani uprawnień jurysdykcyjnych, lecz określa jedynie wolę ustawodawcy ograniczenia faktów, które mogą być przedmiotem dowodu w postępowaniu cywilnym. Naruszenie tego przepisu powinno się zatem łączyć z naruszeniem art. 217 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie określonego dowodu w wyniku wadliwej oceny, że nie jest on istotny dla rozstrzygnięcia sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2011 roku, II UK 306/10). Z literalnego brzmienia dość ogólnikowo sformułowanego zarzutu wynika, że powód zarzucił naruszenie przepisów dotyczących przedmiotu dowodzenia. Jednakże wobec treści wyżej omówionego zarzutu nierozpoznania istoty sprawy wskazać należy, iż powód podnosząc zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. miał zapewne na myśli pominięcie przez Sąd Rejonowy, zawnioskowanych przez niego dowodów.

Niezależnie od powyższego, tak rozumianego zarzutu, nie można uznać za zasadny. Przede wszystkim wskazać należy, że w niniejszej sprawie do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności mogło dojść wyłącznie na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż – jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy – tytułem egzekucyjnym było prawomocne orzeczenie sądowe, korzystające z powagi rzeczy osądzonej. Powód mógł zatem skutecznie powoływać się tylko na zdarzenia, które nastąpiły po powstaniu tytułu egzekucyjnego, takie, których nie mógł podnieść wnosząc zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. W niniejszej sprawie nie mogło natomiast dojść do spełnienia przesłanek uzasadniających pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.

Ponadto, zgodnie z art. 843 § 3 k.p.c. w pozwie powód powinien podnieść wszystkie zarzuty, jakie mógł w tym czasie zgłosić, pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu.

W pozwie powód żądał pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w części, tj. co do zasądzonych w nakazie zapłaty odsetek ustawowych od należności głównej za okres od 25 marca 2010 roku do 14 stycznia 2014 roku, podnosząc zarzut przedawnienia.

Powód rozszerzył powództwo do żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w piśmie złożonym w dniu 14 września 2016 roku. W piśmie tym powód podniósł zarzut nieistnienia zobowiązania objętego tytułem wykonawczym z uwagi na:

a) możliwość zaspokojenia się przez wierzyciela wobec dłużnika głównego z przedmiotu przewłaszczenia dokonanego umową z dnia 25 lutego 2009 roku,

b) wygaśnięcie uprawnienia do wypełnienia weksla in blanco z chwilą ogłoszenia upadłości dłużnika głównego.

Tylko te zarzuty, sformułowane w piśmie rozszerzającym powództwo podlegały badaniu w niniejszej sprawie, natomiast pozostałe zarzuty należało uznać za sformułowane z uchybieniem terminowi z art. 843 § 3 k.p.c. (sprekludowane), gdyż nie było przeszkód, aby zostały zgłoszone już w piśmie rozszerzającym powództwo.

Nadmienić tylko należy, że istotna część wywodów powoda, w tym także w zakresie zarzutów sprekludowanych, dotyczyła okoliczności, które powód mógł powołać w zarzutach od nakazu zapłaty i nie są to zdarzenia nowe, zaistniałe po powstaniu tytułu egzekucyjnego. Dotyczy to w szczególności ogłoszenia upadłości dłużnika głównego w dniu 29 marca 2010 roku i znaczenia tej okoliczności dla istnienia wierzytelności pozwanego wobec powoda stwierdzonej nakazem zapłaty z dnia 30 kwietnia 2010 roku, okoliczności związanych z wypowiedzeniem umowy pożyczki i wypełnieniem weksla in blanco, czy też znaczenia umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie z dnia 25 lutego 2009 roku dla istnienia wierzytelności egzekwowanej od powoda jako poręczyciela wekslowego. Podniesiony zarzut dotyczący umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie mógł być w niniejszym postępowaniu badany jedynie w zakresie tych okoliczności, jakie zaistniały po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty i w związku z tym nie mogły być badane w postępowaniu, w którym wydano nakaz zapłaty.

Sąd Rejonowy prawidłowo nie uwzględnił wniosku dowodowego dotyczącego akt postępowania upadłościowego o sygn. (...). Po pierwsze okoliczność zakończenia postępowania upadłościowego wobec (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, niezaspokojenia w tym postępowaniu pozwanego wierzyciela i wykreślenia dłużnika głównego z Krajowego Rejestru Sądowego nie były okolicznościami spornymi między stronami niniejszego postępowania, a tym samym nie wymagały dowodów. Po drugie okoliczności te nie zostały podniesione w piśmie rozszerzającym powództwo i jako takie uległy prekluzji. Po trzecie, Sąd Rejonowy zajął trafne stanowisko, iż utrata bytu prawnego przez wystawcę weksla in blanco nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania wekslowego poręczyciela i powołał na poparcie tej tezy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 roku, II CSK 360/08.

Pozostałe dowody z akt sprawy I Nc 358/10 oraz z dokumentów, na które powód mógł i powinien się powołać w zarzutach od nakazu zapłaty, również nie mogły uzasadniać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, gdyż prawomocny nakaz zapłaty objęty jest powagą rzeczy osądzonej. Nadmienić tylko należy, że chybione było twierdzenie powoda, jakoby weksel został wypełniony po ogłoszeniu upadłości dłużnika głównego, gdyż upadłość ta została ogłoszona w dniu 29 marca 2010 roku, zaś weksel został wypełniony przed tą datą, skoro w dniu 17 marca 2010 roku wierzyciel wystosował m. in. do powoda zawiadomienie o uzupełnieniu weksla.

Odnosząc się do umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie, jak już wyżej wskazano, w niniejszym postępowaniu nie mogło być badane twierdzenie powoda, iż samo jej zawarcie i przeniesienie własności rzeczy ruchomych na pozwanego skutkowało nieistnieniem zobowiązania z umowy pożyczki, zabezpieczonego wekslem in blanco, poręczonym przez powoda. Dodatkowo nadmienić należy, że – gdyby nawet ten zarzut mógł być badany – nie byłby on trafny. Zaspokojenie wierzyciela z przewłaszczonej rzeczy następuje nie z chwilą, gdy nabywa on rzecz na własność, ale z chwilą, gdy podejmie czynności prowadzące do zaspokojenia z tej rzeczy własnej wierzytelności (tak np. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 maja 2011 roku, V CSK 360/10). W niniejszej sprawie powód nawet nie twierdził, że pozwany wierzyciel podjął czynności zmierzające do zaspokojenia się z przewłaszczonych rzeczy, wskazywał natomiast, że wierzyciel miał taką możliwość i mógł to uczynić. Skoro jednak czynności takie nie zostały podjęte, nie doszło do wydania tych rzeczy pozwanemu wierzycielowi i zaspokojenia się przez tego wierzyciela z tych rzeczy (czy to przez ich sprzedaż, czy przez ich zatrzymanie, względnie przez inne czynności), nie można przyjąć, że doszło w ten sposób do wygaśnięcia zobowiązania objętego tytułem wykonawczym (pamiętając o tym, że w niniejszym postępowaniu badane mogły być tylko zdarzenia zaistniałe po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty).

Dodać przy tym należy, że błędne jest przekonanie powoda, iż z uwagi na zawartą umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie powód nie mógł dochodzić wiarygodności z weksla wobec poręczycieli wekslowych i powinien w pierwszej kolejności zaspokoić się z przewłaszczonych rzeczy, względnie w ramach postępowania upadłościowego dłużnika głównego. Z ustanowionych zabezpieczeń nie wynikała kolejność realizacji zabezpieczeń (postanowienie § 12 umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie wyraźnie pozostawia wybór kolejności wierzycielowi), a zatem o tym, czy dochodzić zaspokojenia z przewłaszczonej rzeczy czy od poręczycieli wekslowych, decydował wierzyciel według swojego uznania (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1993 roku, III CZP 54/93). Podkreślić przy tym należy, że sam zarzut niewłaściwej kolejności realizacji zabezpieczeń nie mógłby w niniejszej sprawie być badany, bowiem mógł i powinien zostać podniesiony przez powoda w zarzutach od nakazu zapłaty.

O ile powód istotnie nie był stroną postępowania upadłościowego (co wszakże nie miało w niniejszej sprawie znaczenia z powołanych wyżej względów), to – wbrew swoim twierdzeniom – był stroną postępowania o sygn. akt (...), jednakże nie odwołał się od prawidłowo mu doręzonego nakazu zapłaty.

Powód powołując dowody w gruncie rzeczy nie tyle dążył do wykazania zaspokojenia roszczenia pozwanego, co obiektywnej możliwości jego zaspokojenia, co nie mogło prowadzić do uwzględnienia powództwa.

Powód w apelacji podniósł również zarzut naruszenia przepisów postępowania przejawiający się „dowolną, a nie zgodną z regułami procesowymi” oceną zgłoszonych i dostępnych w sprawie dowodów. Tym samym apelujący zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c.

Sposób sformułowania tego zarzutu nie daje podstaw do podważenia przeprowadzonej przez Sąd Rejonowy oceny dowodów. Podkreślenia bowiem wymaga, że dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza jedynie stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych odwołujące się do stanu faktycznego, które w przekonaniu apelującego odpowiada rzeczywistości. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Nie jest zaś wystarczające tylko przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie. Prawidłowe postawienie zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów nie może polegać więc tylko na przedstawieniu własnej, korzystnej dla skarżącego wersji zdarzeń, opartej na własnej ocenie dowodów. Konieczne jest wykazanie, że określone w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wynik sprawy albo, że sąd pominął istotne dla sprawy dowody przy ustalaniu stanu faktycznego sprawy (orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 roku, sygn. akt III CK 314/05, LEX nr 172176; z dnia 18 czerwca 2004 roku, sygn. akt II CK 369/03, LEX nr 174131; z dnia 15 kwietnia 2004 roku, sygn. akt IV CK 274/03, LEX nr 164852; z dnia 25 listopada 2003 roku, sygn. akt II CK 293/02, LEX nr 151622).

Powód natomiast formułując powyższy zarzut, nie tylko nie wskazał konkretnych dowodów, jakie Sąd Rejonowy miał, jego zdaniem, ocenić sprzecznie z wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c., zasadą swobodnej oceny dowodów, lecz również nie określił, w czym konkretnie przejawiała się jak to określił powód „ocena niezgodna z regułami procesowymi”. W istocie w apelacji powód nie odniósł się w żaden sposób do dokonanej oceny materiału dowodowego, powołując się jedynie na okoliczność pominięcia przez Sąd Rejonowy, przedstawionych przez powoda dowodów, co nie stanowi naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c., lecz co najwyżej naruszenie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 2 k.p.c. W tym zakresie powód podniósł już jednak odrębny zarzut, omówiony wyżej.

Skarżący nie sformułował zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego w zakresie rozstrzygnięć o kosztach procesu i o nieuiszczonych kosztach sądowych, a Sąd Odwoławczy z urzędu uwzględnia tylko naruszenie prawa materialnego oraz nieważność postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 roku, II CSK 400/07). Z uwagi na wynik postępowania odwoławczego nie było podstaw do zmiany tych rozstrzygnięć.

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego ma uzasadnienie w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Wobec oddalenia apelacji w całości, pozwanemu jako stronie wygrywającej w sprawie przysługuje zwrot kosztów postępowania odwoławczego w postaci wynagrodzenia pełnomocnika – adwokata w stawce ustalonej zgodnie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 roku (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800).

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd Okręgowy przejął na rachunek Skarbu Państwa część opłaty od apelacji, od której powód był zwolniony.

1 Oczywista omyłka, z treści apelacji wynika, że powód zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w części oddalającej powództwo (pkt 2.).